

НОВА ЗОРЯ

WARSZAWA
Bibl. Nar. Min-wa Ośw.

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст., під неділю на 8 ст. ||| Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол., місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. — Рукописів не звертається.

Українська Папська Колегія в Римі.

(Від власного кореспондента з Риму).

Не підлягає ніякому сумніву, що така інституція, як „Українська Папська Колегія“ в Римі, се для релігійного й культурного життя й будучини української нації кріпость перворядної ваги і велике вікно в Європу. Коли подібними інституціями при Апостольській Столиці величаються і тішаться далеко культурніші від нас нації, то для нас така інституція просто неоціненої вартости.

Тут подаємо коротеньку історію її й теперішній фактичний стан.

Вже Папа Григорій XIII. (1572 до 1585) старався стягнути українських питомців (кандидатів духовного стану) до гр. колегії св. Атанасія в Римі. Литовський єпископ Мельхіор Гедройч 1578 року знайшов трьох охочих: „двох молодих Русинів і одного малороса“, як каже о. Королевський. Чи вислав їх, не знаємо; в році 1595 бачимо там Ілію Мороховського, Павло V (1605—1621) заповнив Українцям в гр. колегії 4 постійні місця. Українці виховувалися в гр. колегії до початків XX. ст. Цікаво було би знати бодай імена тих, що вийшли з цієї колегії, та на разі ніхто ще з наших не займався студіями тої справи.

Від 1639 року Василяни литовської провінції мали в Римі церкву св. Сергія і Вакха (де єсть чудотворний образокія М. Б. жировицької), і при ній гостинницю-приют для Українців. По скасованню Унії в Росії, Пропаганда віддала 1868 року церкву і гостинницю лат. священникам. В 300-літню річницю берестейської Унії рішив Папа Лев XIII. (1878—1903) побудувати для Українців особну колегію. Цісар Франц Іосиф дав на ту ціль 100 тисяч франків в золоті. Триповерхова кам'яниця станула на місці давньої гостинниці. Великого старання при будові колегії і відновленню церкви докладав теперішній Мітраг Всв. О. Д-р В. Левицький з Перемишля. Він видав у Жовкві 1904 р. коротеньку, але цінну історію церкви св. Сергія і Вакха в Римі.

Колегію отворено 1902 року. Заряд поручено Ісусовцям (від 1902—1904), відтак галицьким ОО. Василям. З Василян були її ректорами: о. Арсеній Лозинський (1904—1905, захорував і помер у Крехові); о. Давида (до 1908), о. Лазар Березовський (від 1908 до 1915 і від 1921—25), о. Діонізій Головецький (від 1925 до тепер). Духовники змінювалися частіше. Колегія має 16 місць (тепер мешкає тут 25 осіб). Перед війною удержувала колегію Пропаганда і частинно також Австрія. В році 1915 вибухла війна з Італією і питомці виїхали. Колегія призначена в першій мірі для Галичини; в 1917 р. отворено особну конгр. для Сх. Церкви (Пропаганда перестала платити), в 1918 році Австрія розлетілася і Колегія остала без засобів до дальшого

існування. Тоді Папа Бенедикт XV, котрий особливо сприяв Українцям (1914—1922), дав на колегію мільон лір, які зложено в банку. З проценту удержують частину питомців (3), удержання прочих (з Галичини) перебрала на себе св. Конгр. для Східної Церкви. Василяни удержуються коштом Чина. (Василян єсть тепер 6). По війні почали приймати питомців також з Підкарпаття, з Югославії і з Америки (за них платять Єпископи).

Студії в Римі тривають 6 літ (2 роки філософії, 4 богословія і можна скласти докторат). Виклади рано і по пол. (крім четвергів і свят). На ферії питомці виїжджають поза Рим. В неділі і свята правлять богослуження (хор прегарний), на які численно сходяться Італійці. В місті і по церквах Українська Колегія звертає на себе загальну увагу (відмінна ноша й особливо відмінний обряд).

В Колегії перебувало через довший час близько 150 питомців (від 1902—28). Згадаємо імена деяких: Преосв. іосафат Коциловський, о. д-р І. Бучко, о. д-р Трохимчук (Перемишль), о. Луцик (Надвірна) і т. д. Петро Карманський також був в Римі, але мусів з Колегії виїхати (ще за Ісусовців). І. Л.

Процес 15-ки.

Діти перед судом.

Семого дня розправи промовляли оборонці д-р Старосольський і д-р Ганкевич. Опісля предс. триб. дав резюме. Лава присяглих по нараді видала такий вердикт: Питання про державну зраду заперечено. Питання що до ушкодження стовпів і т. д. потверджено що до 5. обвинувачених з опущенням слів „з особливою злосливістю“. Потверджено також питання про приналежність до тайних товариств і вербування до них членів, що до Бажанського і Геніка.

Осьмого дня розправи видав трибунал отсей вирок:

Мих. Бажанський і Роман Генік одержали по 10 місяців, Я. Балицький, Е. Пік, І. Горюк і С. Бачинський по 5 місяців. Слідчу вязницю вчислено їм, отже майже всі вийшли на свободу.

Сей процес буде мабуть зворотом в опінії нашої суспільности в таких справах, що видно з різних познак і між иншими з промов оборонців.

Большевицька нота до Польщі.

З приводу замаху у Варшаві.

Дня 6. с. м. посол ССРСР. у Польщі Богомолів прислав поль. мін. загр. справ ноту. Зміст її такий: Замах був властиво організований на посла, а Лазарева пострілив Войцеховский тільки через помилку. Войцеховский належить до терористичної рос. організації, про котру вже повідомлялось польський уряд, але він нічого проти неї не підприняв.

Громадянська праця і духовенство.

Ріжні „спасителі“ йдуть нині між „бідний нарід“. Кожний з них на свій лад старається цей нарід „вести з неволи“. І це власне стягає на нього щораз більші нещастя та веде його до цілковитої руїни. Всі ті спасителі криються під заслоною ріжних партій. Ясно, що не всі ці партії для народу добрі. Колиб вони всі були добрі, то й легко мж ними дійшлиби до згоди бодай у спільних справах та не булоби цієї страшної партійної боротьби, яка тепер зросла до застрашуючих розмірів. Цілу нашу суспільність точить рак партійних межусобиць та веде її щораз ближше до загибелі. Вже так далеко дійшло, що ніхто не в силі тепер помирити розярені серця людей з поодиноких груп та завести в народі лад, дисципліну, карність, згоду, єдність, пошановання авторитету і т. п. І не диво, бо всі ці партії оперують переважно людьми, які відкинули в своїх серцях авторитет Божий...

Сумно. А ще сумнійше, що ми священники не стараємося опанувати життя народу. Часто своєю інерцією, своєю „нейтральністю“ і цілковитою байдужністю додаємо фактично ще оливи до вогню партійної боротьби, яка певно вийде на шкоду Церкви і Віри. В першій мірі ми, священники, двигатимемо послідовности нашої байдужности і гірко терпіти будемо за свою бездільність.

Очи всего народа а головно селян, котрим звичайно тяжко зміркувати, куди й з ким мають йти, звернені на священника. Куди він, туди хотілиби йти й вони. Але не один священник або зовсім в громадському життю не бере участі, або всяку громадську працю ще критикує та як „непотрібну“ осуджує. Все одно чи робить він це зі злости чи зі страху перед світськими властями, аби не викликати в них невдоволення, чи з внутрішнього свого переконання. Крім того в багатьох священників показується великий брак досвіду в громадянській праці. А він їм безусловно потрібний, щоб не падати в екстремі, а йти по лінії згідній з законом Божим та вимогами Христової Церкви.

Дивитись нині байдужно, як ріжні сельроби, радикали, соціалісти, комуністи і инші загарбують в свої руки всі світські товариства, інституції й установи а самим в тих товариствах, інституціях і установах не мати впливу і навіть не старатися за вплив — се значилоб, що ми не розуміємо обовязків священничого стану та даємо ворогам проти себе самих меч в руки. Тому являється нині нашим імперативом взятися духовенству до організованої громадської праці. Одинцем тої праці не зробиться. А хто не вмє, — вчитись! Вчитись, як вести цю працю, щоби з неї вийшло добро для Церкви і народа. На мою думку тільки такі повинні висвячуватися, що добре розу-

Новий український орган.

З днем 15. квітня с. р. зачав виходити у Вінніпегу в Канаді новий 2-тижневий український орган „Канадійська Січ“. Сими днями наспіло до нас перше число на 8 ст. формату більшого від „Нової Зорі“, кожда сторона по 4 стовпці друку.

Сей орган інтересний і цінний передовсім тим, що видає його своїми силами група наших світських інтелігентів, котра стоїть на католицькій і м'якшій — поява в Канаді до сей пори невидана. Така поява тепер також для католиків. Церкви в Канаді дуже важна. Політично стоїть новий орган на ґрунті монархічній, таксамо як „Січ“, котра виходить у Злуч. Державах Півн. Америки, в Шікаґу.

Перше число принесло поруч ряду виступів проти пп. Курдидика і В. Біберовича (котрі тепер мають у руках „Кан. Українця“) пару засадничих статей і заяв та початок дуже цікавих споминів б. санітарного шефа Галицької Армії п. Д-ра Тита Бурачинського, як також ряд вістей про місцеві, канадійські відносини. Для тих, що мають свояків у Канаді або самі туди вибираються (бо еміґрація з Галичини до Канади дуже тепер скріпилася й вносить річно около 12.000 душ), новий орган може бути потрібним жерелом інформації про тамтешні справи і події. Тому подаємо його адресу:

„Canadian Sitch“, 592¹/₂ Selkirk Ave, Winnipeg, Man. Canada.

Річна передплата вносить два долари. — На нашу думку добре було, якби Хв. Ред. нового органу не полемізувала з „Кан. Укр.“, доки ще формально не виясниться, в чиїх властиво руках опинився тепер той орган, бож ні п. Курдидик, ні п. Біберович не мали 100.000 дол., щоб там законтрактувати чотири органи, а між ними й „К. Укр.“ Все те прецінь виясниться з поворотом Владики.

Товариство охорони воєнних могил у Львові.

Комунікат 9.

Скарбова Палата у Львові своїм письмом з дня 20. II. 1928 ч. В. У. 2157/128 повідомила Головну Раду Нашого Тов., що Міністерство Скарбу рішенням з дня 26. I. 1928 Ч. Д. У. 7086 опираючись на статутах Товариства звільнило його від стемплеквої оплати від прохань і грамот Тов. і його Філій. Зокрема Тов. звільнене:

1) Від процентної оплати, що припадає від писем Товариства стверджуючих обосторонно обов'язуючу умову.

2) Від стемплеквої оплати належної від виставлюваних Т-вом довжних скриптів, кавційних записів та інтабуляційних заяв.

3) Від стемплеквої оплати: від повноважень, виставлених Т-вом, від посвідчень відбору грошей і вартісних паперів, від екстабуляційних заяв, від прохань і подань, що Гол. Т-во або його Філії вносять до Державних Урядів, від урядових свідоцтв (посвідчень), що їх видають державні Уряди для Т-ва з відшкодуванням оплат стемплеквих від дуплікатів урядових грамот, від урядових відписів і витягів, як також від урядових удостоверень тихже.

За переводжування експроматів і за перевіз глинних останків Т-во обов'язане платити оплати.

Повідомляючи про це наші Філії, звертаємо увагу, щоб на всяких проханнях до державних Урядів поміщували отсю клявзулю: „Вільне від стемплеквої плати по думці рішення Міністерства Скарбу з дня 26. січня 1928 ч. Д. У. 7086/6, відомованого резолюцією Скарбової Палати у Львові з дня 20. лютого 1928. Ч. В. У. 2157/128“.

Головна Рада Т-ва Охорони Воєнних Могил.

ОГЛЯД ЧАСОПИСІВ.

„ГАЗЕТА ВАРШАВСКА“ твердить, що 1. мая зачали стріляти не комуністи, тільки бойвка ППС. (поль. партії соціалістичної). Вона була також палками по головах кожного, хто тільки навинувся.. (Річ ясна, що в той спосіб пропагувала „рівність“).

„ГЛОС НАРОДУ“ пише з приводу першотравневої маніфестації: Соціалізм програв свою ідею, втратив. Ізза чогож маніфестує тепер?

Коли в соціалістичному таборі починалася критика марксизму й перші стріли пускав проти нього гурт ревізіоністів, сказав головний керманіч гурта Бернштайн: „Мета (соціалістичний лад) для мене ніщо: рух усе!“ А хоча сьогоднішній соціалізм часто признається до Маркса й часом деклямує про „мету“ соціалізму, то в дійсності й він стоїть на Бернштайновому становищі. Пусте, що буде колись, щоб тільки тепер вдержати маси в таборі. І держить їх демагогією тай терором. І сьогодні виводить маси на вулиці. Та чи знає навіщо? Ні! Бо Марксова мета виявилася нереальною. Проба її реалізації скомпромітувала соціалістичну ідею. Та нічого нового не продумав соціалізм, а маси годують дешевими й легкодушними кличами дня. Такий отсе сенс соціалістичного „свята“. Це само собою не звільняє людей суспільної думки від журби вирвати робітництво зі соціалістичного табору. Навпаки — сьогоднішній безідейний соціалізм небезпечніший, як колишній марксістський.

Н О В И Н К И

Атентат на совітського урядовця в Варшаві. 4. ц. м. молодий Росіянин Войтіховський два рази стрілив з револьвера на проїжджаючого автом члена радянського посольства Лизарева. Лизарев легко ранений в руку. Атентатчика негайно арештували. В слідстві подав він, що приїхав з Києва нелегально. Стріляв до представника польської торговельної місії на знак протесту проти большевицького режиму в Росії. Польський уряд через свого представника зложив послови Богомолу спожаління з приводу інциденту. У зв'язку з атентатом польські власти перевели ревізію в домівках російських еміґраційних організацій. Одну домівку опечатано. Також арештовано багато рос. еміґрантів, головно молодих, у Варшаві і на провінції.

Загадковий пил дійшов аж до балтійського Поморя. Цікава річ, що він був у Галичині й на Поморю, а поминув Варшаву й околицю.

Велика пожежа знищила в містечку Рагно (пов. Ковель на Волині) 77 домів. 280 родин без даху. Шкода вносить около мільона зл. В Ковлі організують комітет помочі погорільцям.

В Синевідську вижнім прийшло до неспокоїв, бо гром. комісар віддав з громадського поля 50 моргів для лат. парохії. Селяне чинно спротивилися цьому, коли прийшло до передачі. На місці зявилася поліція й перевела арештування, та це не причинилось до успокоєння. Передачу землі покишо відложено. Місцеві люде рішучо за мало інформують нашу пресу про цю справу.

Літні вакації для середних шкіл зачнуться 28. червня. (Розпор. Мін. Освіти).

Обікрали в Большевії королеву Афганістану. „Експрес Поранни“ повідомляє, що при переладованню пакунків афганської королівської пари на рад. стації Негорелое червоні товариші носії так маніпулювали пакунками, що шезли два кюфри з гардеробом королеви. В кюфрах м. ин. були дуже цінні футра. Крадіж замічено в Мінську, звідки вислано до Негорелого слідчу комісію для переведення ревізії у радянських стаційних робітників.

Землетрясення не устають. Рівночасно о тій самій годині відбулися недавно землетрясення на границі Баварії й Австрії, коло Пассав над Дунаєм і в полуд. Америці, в Чіле.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає).

БІБЛІОТЕКИ ПАРОХІЯЛЬНІ зложені з книжок не противних вірі й моралі — в ціні від 24 зол. вгору. На бажання шлемо півники „ДОБРА КНИЖКА“. — Lwów, skr. poczt. ч. 11.

ПОЗІРІ!

ПОЗІРІ!

Батькам до відома!

Щоби допомогти батькам дати своїм діткам відповідну вигоду теперішнього часу освіту відчиняє монастир СС. Василіянок у Львові з днем 6. вересня 1928 р. на основі дозволу Міністерства Освіти, **приватну середню школу заводово-промислово.**

Окрім предметів загальної освіти обіймає програма науку: одної чужої мови, товарознавства, господарчої географії, а вкінці фахову науку книговодства, кравецтва і білизнярства.

Вписи відбуваються кожного дня від 1-го мая 1928 р. в заряді СС. Василіянок при вул. Даугоша ч. 17

Ближші інформації уділяє заряд устно і письменно. 202 2—3

РІК ОСНОВАННЯ 1860.

Найстарше у Львові концесіоноване підприємство будовляне, теслярське і керничне (вертнице)

ФІРМА **АНТІН ФЕХТЕР**

уряд. уповн. майстер теслярський і керничний та рурмайстер

Львів, вул. Шумлянського 2.

Виконує всякі роботи в обсязі теслярства і студлярства. Поручається як одинокий спеціаліст для важніших копаних керниць взагалі, то є мурованих, бетонованих, белькованих і цимринованих разом з уставленням до них помп і моторів усіх системів. Фахові поради при загвождженні керниць даю при порученні мені керовництві роботами.

154

17 20

ЖЕРЕЛО РУКАВИЧОК І ПАНЧІХ І. ЗІХЕРА

Львів, пл. Капітульна ч. 3.

169 (напроти КАТЕДРИ) 12—20

поручає великий вибір рукавичок і панчіх

Рукавички скіряні 6-90, 7-50, 8-50.

„ фільдекос і нитяні від 2-50

Панчохи фільдекос „ 2-90

„ „ I-a „ 4-59

Реформи фільдекос „ 4—

„ шовкові „ 9—

Сорочки попелінові „ 14—

Пантофельки домові „ 6—

Капелюхи діточі „ 2-50

Краватки шовкові „ 1-90

також палички, парасолі,

перфумерія і біжутерія.

БІЛЛЯ, БЛЮЗКИ, ШЛЯФРОЧКИ, СПІДНИЧКИ, ПАНЧОХИ, :: :: ТРИКОТАЖІ і т. п. :: :: найдешевше поручає фірма

„ГОЛЬФ“

Львів, Кілінського 1. напроти Віденської Каварні.

167 14—24

Ціни для зареєлювання нашого магазину **найнижші.**